

censer om optagelse af radio- og tv-udsendelser til brug henholdsvis inden for undervisningsvirksomhed og til brug for syns- og hørehandicappede.

Ophavsretsudvalgets flertal har i betænkning nr. 1197/1990 foreslået, at radiofonierne på linie med ophavsmændene, og udøvende kunstnere mv. skal være omfattet af de aftalelicenser, der vedrører brug af radio- og tv-udsendelser. Dette ville indebære, at når en bruger havde indgået en aftale med en organisation, som omfatter en væsentlig del af danske radio- og tv-foretagender, ville radiofonier, der ikke repræsenteres af organisationen, herunder udenlandske radiofonier, blive bundet af de i aftalen fastsatte vilkår, jf. lovforslagets § 50, stk. 1.

Et mindretal i udvalget, bestående af Danmarks Radios repræsentanter, finder, at radiofonierne ikke bør omfattes af aftalelicensordninger. Mindretallet anfører, at de nødvendige aftaler uden vanskeligheder vil kunne træffes med de enkelte radio- eller tv-foretagender eller med disses organisationer. Dette synspunkt er under høringen fastholdt af Danmarks Radio, TV 2/Danmark og UBOD. Danmarks Radio og UBOD har endvidere anført, at forslaget til § 48, stk. 2, synes at stride mod Den europæiske Overenskomst om Beskyttelse af Fjernsynsudsendelser af 1960, der ikke ses at give adgang til sådanne undtagelser fra eneretten, når det gælder optagelser af radiofoniernes udsendelser.

Kulturministeriet kan delvis tilslutte sig det af udvalgsmindretallet anførte. I sammenligning med andre rettighedsgrupper er antallet af relevante radiofonier så begrænset, at det ikke vil være forbundet med større problemer at få kontakt til radiofonierne med henblik på at opnå disses samtykke til udnyttelsen.

På denne baggrund finder ministeriet, at evt. problemer i forbindelse med klarering af radiofoniernes signalrettigheder på de nævnte områder – undervisningsoptagelser og optagelser til brug for syns- og hørehandicappede – bør søges løst ved gennemførelse af en ordning svarende til den, der i dag efter ophavsretslovens § 54, stk. 2, gælder med hensyn til radiofoniernes rettigheder til samtidig og uændret kabelviderespredning af radio- og tv-udsendelser, jf. lovforslagets § 48, stk. 1.

Med hensyn til forholdet til Den europæiske Overenskomst finder ministeriet, at denne overenskomst giver fornødent grundlag for forslagene til § 48, stk. 2 og 3. Det følger af overenskomstens art. 1, stk. 1, litra d, at radiofonierne har en eneret til optagelse af deres udsendelse. En undtagelse følger af art. 3, stk. 1, litra c, der åbner mulighed for i national lovgivning at gennemføre en undtagelse fra eneret-

ten, når en optagelse eller gengivelse af en optagelse tjener undervisningsformål.

Med hensyn til anvendelsen af forslaget til § 48, stk. 2, i forhold til bestemmelsen i § 17, stk. 3, om optagelse til fordel for syns- og hørehandicappede bemærkes, at det inden for den internationale ophavsret er et almindeligt anerkendt princip, at visse indskrænkninger af mindre betydning kan gennemføres i national lovgivning uden udtrykkelig støtte i internationale aftaler. Dette gælder ikke mindst indskrænkninger, som er begrundet i særlige sociale hensyn.

På denne baggrund foreslås det i stk. 2, at såfremt et radio- eller fjernsynsforetagende efter § 69 nægter at give samtykke til, at foretagendets radio- eller fjernsynsudsendelser optages på en måde, som er nævnt i lovforslagets § 13, stk. 1, 2. led eller § 17, stk. 3, kan Ophavsretslicensnævnet på begæring af hver af parterne meddele den fornødne tilladelse og fastsætte nærmere vilkår herfor.

Efter forslaget til stk. 3 finder bestemmelsen i stk. 2 kun anvendelse, hvis en organisation af ophavsmænd har indgået en aftale, som omfattes af lovforslagets § 50, jf. §§ 13 eller 17. Efter stk. 3, 2. pkt., skal bestemmelsen i lovforslagets § 49 om en forældelsesfrist på 3 år finde tilsvarende anvendelse.

Til § 49

Bestemmelsen i lovforslagets § 49 er ny. Forslaget indeholder en generel forældelsesfrist på 3 år for vederlagskrav i henhold til lovens tvangslicensbestemmelser, dvs. lovforslagets § 17, stk. 2, § 18, stk. 1, § 35 og § 68. Forældelsesfristen på 3 år gælder efter forslaget til § 49, stk. 2, også for ophavsmandens krav mod en organisation, der gør vederlagskravet gældende. Forældelsen afbrydes efter stk. 3 ved skriftligt påkrav.

På grund af henvisningen i lovforslagets § 51, stk. 3, gælder bestemmelsen også for vederlagskrav i henhold til lovens aftalelicensbestemmelser, jf. nærmere bemærkningerne til denne bestemmelse. For så vidt angår forældelse af krav på følgeretsvederlag henvises til lovforslagets § 38, stk. 5.

En 3-årig forældelsesfrist gælder allerede i dag med hensyn til den generelle licensordning for kabelviderespredning i den gældende ophavsretslov § 22 a, stk. 5. Af lovmotiverne fra 1985 fremgår det bl.a., at en længere forældelsesfrist vil skabe betydelige administrative afregningsproblemer for forvaltningsorganisationen. Endelig er forslaget til § 49 i overensstemmelse med direktivet om satellit- og kabel-tv, som i art. 9, stk. 2, foreskriver en forældelsesregel på mindst 3 år.